

УДК 37.013.42.025.:37.037.004

Анна Володимирівна Яцишин

к.пед.н., с.н.с., провідний науковий співробітник Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна

anna13.00.10@gmail.com

Наталя Василівна Яськова

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна

natawaoleksuk@ukr.net

Анна Владимировна Яцишин,

к.пед.н., с.н.с., ведущий научный сотрудник Института информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, Украина

anna13.00.10@gmail.com

Наталья Васильевна Яськова

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, г. Киев, Украина

natawaoleksuk@ukr.net

Anna V. Iatsishin,

PhD (educational sciences), leading researcher, Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

anna13.00.10@gmail.com

Natalia V. Yaskova

PhD student Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

natawaoleksuk@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОБОТІ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ

В статті представлено теоретичний і практичний аспекти використання електронних соціальних мереж у роботі з одареними

школьниками. Определено, что электронные социальные сети способствуют социализации и самоактуализации личности, реализации способностей и обучению новых способов коммуникации. Выделены пути использования электронных социальных сетей в работе с одаренными школьниками и приведены практические рекомендации для педагогов по их применению для проведения школьных и внеурочных мероприятий.

Ключевые слова: электронные социальные сети, одаренные ученики, общеобразовательное учебное заведение, педагоги.

The article presents the theoretical and practical aspect of the use of electronic social networks in work with gifted pupils. It was determined that the electronic social networks promote of socialization and self-actualization, realization of abilities and learning new ways of communication. Allocated ways the use of electronic social networks to work with gifted pupils and provides practical recommendations for teachers on their use for school and of extracurricular activities.

Keywords: electronic social networks, gifted with pupils, general education school, teachers.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, одним із головних завдань розвитку та вдосконалення сучасної освіти є раннє виявлення, навчання та виховання обдарованих і талановитих дітей. Адже, суспільство потребує неординарних творчих особистостей для створення нових проєктів, ідей, вирішення різноманітних нестандартних задач. Тому, проблеми виявлення, підтримки та навчання обдарованих особистостей набуває все більшої актуальності. У монографії [12, с. 50] зазначено, що у контексті змін соціально-економічних відносин, в умовах культурного та духовного оновлення життя країни пріоритетного значення набуває модернізація освіти щодо виховання обдарованих. Час ставить нові завдання перед науковцями і педагогами, стимулює творчий пошук оригінальних, нестандартних рішень

педагогічних проблем, прискорює розвиток сучасних навчальних технологій, оригінальних виховних ідей, методів, форм навчання і виховання, пошуку нових підходів до розбудови системи освіти в Україні [12, с. 50].

На національному рівні велике значення для удосконалення роботи з обдарованими дітьми та молоддю мали державні документи, зокрема: «Програма роботи з обдарованою молоддю на 2001-2005 роки» [13] затверджена Указом Президента України та Концепція «Державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006-2010 роки» [6]. У концепції наголошено на залученні обдарованої молоді до науково-дослідницької, експериментальної, творчої діяльності зі створенням навчальних закладів, гуртків, зокрема філій Малої академії наук, що працюють з обдарованою молоддю, проведення всеукраїнських олімпіад, конкурсів, конкурсів-захистів, турнірів і фестивалів та забезпечення участі обдарованої молоді у міжнародних інтелектуальних і творчих змаганнях. Залучення талановитих учнів до конкурсів, олімпіад, турнірів з інформатики потребує теоретичної, практичної, методичної, психологічної та педагогічної підготовки до змагальних випробувань. Цікавим є досвід США щодо роботи з обдарованими особистостями, а саме загальнонаціональна організація – Національна асоціація заради обдарованих дітей та Рада з питань особливих дітей США розробили стандарти підготовки вчителів до навчання обдарованих. У відповідності до яких, педагоги, які працюють з обдарованими дітьми, мають володіти певними додатковими знаннями та вміннями, а і в більшості штатів отримати спеціальних сертифікат для роботи з обдарованими, що підтверджує їх кваліфікацію. Привертають увагу окремі пункти цих стандартів, зокрема: «здатність застосовувати інформаційні та допоміжні технології з метою задоволення навчальних потреб обдарованих», «розвиток комунікативних вмінь обдарованих» [14, с. 68-69]. Тому, у нашому дослідженні зосереджено увагу на розгляді допоміжних можливостей, які з'явилися у педагогічних

працівників у роботі з обдарованими учнями засобами електронних соціальних мереж та інших мережних технологій.

У монографії [12, с.163-164] відзначено, що сучасне суспільство зацікавлене у розвитку особистостей з яскраво вираженими інтелектуальними, комунікативними, творчими та лідерськими здібностями. Нині інтерес до феномену обдарованості лише посилюється, виникає необхідність у створенні адекватного освітнього середовища для обдарованих дітей та молоді. Першорядними завданнями такого освітнього середовища повинні бути: максимально можливе розкриття та розвиток потенціалу кожної обдарованої особистості; формування її як повноцінного суб'єкта соціального і професійного життя; підготовка її до самовизначення, самовдосконалення та самореалізації [12, с.163-164].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі реформування освіти проблеми розвитку обдарованості є предметом досліджень різних науковців, зокрема: О. Антонової, О. Ветрова, С. Жуковського, Д. Корольова, Е. Кульчицької, Н. Литвинової, Е. Лодзінської, В. Моляко, О. Музики, Р. Семенової, та ін. У публікаціях Р. Гуревича, С. Івашнєвої, В. Коваленко, Ю. Носенко, А. Светлорусової, О. Пінчук та ін. представлено результати досліджень, пов'язані з упровадженням електронних соціальних мереж в освіту. Також, питанням використання електронних соціальних мереж присвячені попередні публікації авторів даної статті [10, 11, 15, 16, 17]. Проте можемо стверджувати, що можливості використання електронних соціальних мереж для роботи з обдарованими учнями досліджено недостатньо.

Мета статті – охарактеризувати напрями використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими школярами, надати рекомендації педагогічним працівникам щодо використання електронних соціальних мереж та інших мережних засобів для роботи з обдарованими учнями.

Виклад основного матеріалу. Обдарованими називають дітей, які, за оцінкою фахівців, в силу видатних здібностей демонструють високі досягнення в одній або декількох сферах: інтелектуальній, творчого або продуктивного мислення, організаторській, художній, спортивній тощо [1]. Обдарованість – якісно своєрідне поєднання здібностей, які визначають творчі можливості людини або групи людей на відміну від рис характеру. Обдарованість розрізняють, з одного боку, за рівнем розвитку кмітливості, розуму, душевних якостей і волі, а з іншої – за цілеспрямованістю цих здібностей на засвоєння різних галузей знань [7]. Обдарованою можна вважати будь-яку дитину, але обдарованість проявляється у певному виді діяльності і кожного разу набуває специфічних рис [1]. Отже, обдарованими вважають дітей, які значно випереджають своїх ровесників та демонструють неординарні успіхи в оволодінні якоюсь діяльністю або взагалі у навчанні [14, с.75].

У публікаціях [8, 7, 4] виділено такі ознаки здібностей: індивідуально-психологічні особливості; особливості, які сприяють успішному виконанню діяльності; здібності, які сприяють легкому та швидкому набуттю знань, умінь, навичок. С. Жуковський [4], аналізуючи різні наукові джерела, виділяє певні групи здібностей: 1) загальні здібності – дані природою та результати всебічного розвитку людини, які забезпечують відносну легкість та продуктивність в отриманні знань та здійсненні різних видів діяльності; 2) спеціальні здібності – допомагають особистості в досягненні високих результатів у певній спеціальній галузі, наприклад, програмістській, музичній тощо; 3) елементарні здібності – притаманні всім людям, що виражаються по-різному; до них відносяться основні форми психічного відображення: здатність сприймати, мислити, запам'ятовувати, переживати, відчувати, приймати рішення тощо; 4) спеціальні елементарні здібності – здатність, притаманна певним людям, що виражається у певних якісних сторонах психічних процесів (інтуїція тощо) [4].

Дослідник О. Ветров [3, с.73-74] наголошує, що згідно із новітніми ідеями вітчизняної педагогічної науки головною умовою розкриття потенціалу креативності учнівської молоді є перетворення традиційного навчально-виховного процесу побудованого на засадах суб'єктно-об'єктних відносин педагогів з учнями, на освітній простір життєтворчості, насичений різноманітними інтерактивними заходами за всіма можливими сферами самореалізації особистості. В основі такого перетворення лежить доцільне використання максимально ефективних методів і форм роботи з обдарованими дітьми і молоддю у навчальних закладах [3]. У посібнику [14, с.76] зазначено, що акцент у роботі з обдарованими дітьми та молоддю зміщується з проблеми діагностики, відбору та навчання на проблему розвитку та створення умов для прояву та повноцінної реалізації потенціалу обдарованості.

Влучною є думка зазначена у роботі [12, с.199], що чим більше створено можливостей для творчого розвитку дітей, тим більше шансів для виявлення яскравих і різноманітних талантів. Одним з першочергових завдань сучасної освітньої системи є визначення, яким має бути освітнє середовище, що сприяє розвитку та інтеграції обдарованої особистості, яке практичне застосування її творчого продукту та визнання її іншими людьми [12, с.199]. Завдання сучасного вчителя полягає у тому, щоб допомогти особистості виявити і максимально розвинути її домінуючі здібності й обдарування [1].

Науковці [14, с.78] вказують на те, що обдаровані діти із раннього дитинства відрізняються високим рівнем здатності до самоосвіти, а тому потребують не стільки цілеспрямованих навчальних впливів, скільки створення варіативного, збагачувального, індивідуалізованого освітнього середовища. Тобто, пріоритетним напрямком у роботі з обдарованими школярами має бути створення умов, за яких задатки дитини стають здібностями, що забезпечується збереженням природної пізнавальної потреби та формуванням стійкої мотивації на творче самовираження особистості [14,

с.79]. Подібний до попереднього висновок знаходимо у роботі О. Антонової яка зазначає, що розвиток обдарованості школяра потребує створення у школі цілісної самокерованої системи, що б передбачала виявлення та підтримку обдарованої молоді, розвиток та реалізацію її здібностей, стимулювання творчої роботи учнів та вчителів, активізацію навчально-пізнавальної діяльності [1].

Загальновідомим є факт, про те що період навчання у ЗНЗ є головним для виявлення та подальшої соціалізації обдарованої особистості. Адже, дитина проявляє незвичайні для свого віку задатки під час різноманітних олімпіад, конкурсів, фестивалей, турнірів, брей-рингів, змагань, турнірів тощо. Тому, під час виявлення обдарованості в певній галузі вчителі повинні визначати не тільки старанність і виявлену обдарованість, але й звертати увагу на приховану, не проявлену обдарованість.

О. Ветров [3], досліджуючи проблеми обдарованості, наголошує, що серед методів навчання обдарованих учнів мають превалювати самостійна робота, пошуковий і дослідницький підходи. Контроль за їх навчанням повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію навчального матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих здібностей у навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер. Учений вважає, що вищеперелічені аспекти мають бути органічно вплетеними в уроки, доповнюватися системою позакласної та позашкільної роботи: виконанням учнем позанавчальних завдань; заняття у наукових товариствах; відвідування гуртків або участь у тематичних масових заходах (вечори любителів історії, літератури, фізики, хімії тощо); огляди-конкурси художньої, технічної та інших видів творчості, зустріч з ученими тощо [3].

Багато уваги проблемі розвитку обдарованих дітей приділено у монографії та посібнику [12; 14] зокрема, наголошується на важливості

збереження позитивного емоційного відношення до навчання, оскільки, здібності розвиваються тільки в діяльності, що викликає зацікавлення і стан задоволення від розумової діяльності, який виникає тільки у випадку, якщо інтелектуальна діяльність від самого початку запускається мотивацією саморозвитку. Основною умовою розвитку обдарованості як психічної реальності є формування здатності в учня бути суб'єктом свого власного розвитку, тобто свідомо регулювати свої пізнавальні дії, емоційні стани та поведінку в цілому. Освітнє середовище повинне створювати можливість учневі проявити себе у різних напрямках, й, відповідно, відчутти та пізнати свою здатність бути різним як в одній і тій же ситуації, так і в інших ситуаціях, а також допомогти знайти свою «нішу» для розвитку, що допоможе у становленні власної індивідуальності [12, с. 128]. Індивідуалізація навчання та розвитку обдарованих дітей полягає в перетворенні умов і факторів освітнього середовища, загальних для всіх учнів, у конкретні ситуації розвитку, які забезпечують можливість актуалізації зони найближчого розвитку та перехід у зону проблемного розвитку [12, с. 129].

Щорічно проводяться Всеукраїнські учнівські олімпіади з різних навчальних предметів. Перспективним напрямком роботи з обдарованими учнями на державному рівні стало проведення Всеукраїнських Інтернет-олімпіад з математики, фізики, хімії, біології, географії економіки, інформатики, російської мови і літератури, переможці яких успішно беруть участь у IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів та підтверджують високий рівень своїх знань [9]. Останнім часом все більшої популярності набувають Всеукраїнські учнівські турніри (з математики, фізики, хімії, біології, правознавства, географії, економіки, історії, журналістики, інформатики, винахідництва та раціоналізаторства), конкурси («Кенгуру», «Левеня», «Бобер», «Лелека»), конкурси-захисти наукових робіт, в яких кожного року беруть участь понад 800 тисяч учнів. З метою

популяризації національної освіти на світовому рівні команди школярів України беруть участь у міжнародних учнівських олімпіадах з математики, фізики, хімії, біології, екології, географії, інформатики [4].

У роботі [2] наголошено, що в результаті порівняльного аналізу практичного стану олімпіадного руху в Україні та досвіду організації олімпіад у Білорусії, Росії, Грузії, Польщі, Німеччині та інших країнах, зроблено висновок, про те що олімпіадний рух в Україні розвивається і поширюється. Щорічні олімпіади, конкурси, турніри охоплюють десятки тисяч українських школярів [2]. Вважаємо, що з метою залучення учнів до різноманітних масових заходів можливо активно використовувати електронні соціальні мережі та інші мережні засоби.

Досліджуючи освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості [12], учені зазначають, що прагнення до спілкування з однолітками приносить користь за умови, якщо це спілкування має соціально прийнятний зміст. Також, важливими є різноманітні форми позашкільних занять і часта зміна видів позашкільної діяльності виявляється доволі корисною, оскільки діти змінюючи колективи однолітків залежно від власної успішності в різних видах діяльності можуть займати різні соціальні позиції, отримуючи новий досвід, нові знання про себе тощо. Освітнє середовище постійно забезпечує обдарованій дитині контакт з різноманітними носіями інформації, надає певні відомості про навколишній світ, що значною мірою стимулює її діяльність і пізнавальну активність. Необхідно створювати специфічний тип освітнього середовища, що допоможе розвиватися обдарованим учням у відповідності із закладеними задатками [12, с. 137-138]. На думку авторів даної статті, педагогічно виважене використання електронних соціальних мереж може слугувати потужним засобом для створення освітнього web-орієнтованого середовища.

У попередніх публікаціях [15, 17] авторів статті вже наголошувалось на тому, що електронні соціальні мережі започаткували нові форми взаємодії та комунікації людей у суспільстві. Їх можна використовувати як освітнє середовище, де учасники отримують безліч відомостей, матеріалів у будь-який час та за комфортних обставин, також мають можливість поспілкуватися з друзями і переглянути стрічки новин. Електронні соціальні мережі відіграють важливу роль у процесі соціалізації дітей і молоді та для розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності учнів.

Аналіз наукової літератури [10, 11, 15, 16, 17] дав змогу визначити, що перевагами використання електронних соціальних мереж у роботі зі школярами є:

- індивідуальна комунікація між учнем і вчителем (батьками й учителем) з використанням засобів мережі;
- спілкування між однокласниками й учнями з паралельних класів тощо;
- можливість для учнів і вчителів створювати свій навчальний контент;
- зручне використання аудіо і відеозаписів;
- наявність стрічки «новини» і «головна», де користувачі мають можливість вчасно ознайомитись з оновленим матеріалом;
- можливість отримання даних з навчальних дисциплін у формі гри, інтерактивних матеріалів шляхом використання різноманітних соціальних додатків, наприклад, ВКонтакті створено такі додатки, як «Репетитор з математики», «Хімічний експеримент»;
- можливість побудувати довірливі стосунки між учнем і вчителем;
- створення «зони досяжності», адже учень може звернутись до свого вчителя в будь-який час, незалежно від того, чи є в цей день заняття;
- можливість проведення опитувань, дискусій, фокус-груп;
- доступ до віртуальної бібліотеки різноманітних аудіо і відеоматеріалів, що можна використовувати для виховання і навчання.

Нагадаємо, що педагогічні працівники можуть створити в електронних соціальних мережах персональні сторінки, групи класу, сторінку класу чи навчального закладу, розміщувати різноманітні відомості, створювати заходи та запрошувати на них, запрошувати до участі в олімпіадах, конкурсах, ділитись публікаціями з іншими користувачами, обмінюватись коментарями та записами, викладати відео та фото звіти, новини, запрошувати батьків до роботи класу, до організації позашкільної діяльності тощо. Дослідивши загальновідому електронну соціальну мережу Facebook, визначено, що її користувачі можуть відвідати такі існуючі групи для обдарованих учнів як: Математичні олімпіади в Києві (www.facebook.com/matholymp.com.ua), Учнівські олімпіади з астрономії (www.facebook.com/astroolymp), Школьные математические кружки (www.facebook.com/groups/matkruzhki), Досуг и развитие детей. (www.facebook.com/groups/202585676756497), Развивающий досуг для детей «Время Веселья» (www.facebook.com/groups/time.fun.ru), Лесная сказка – досуг для взрослых и детей (www.facebook.com/Лесная-сказка-досуг-для-взрослых-и-детей), Умные дети – игры и методики для домашнего образования (www.facebook.com/smartkids.ru), Література. Школа. Дозвілля (<https://www.facebook.com/639535612785495>), Дети индиго (www.facebook.com/groups/651003861668843) та інші. А також закордонні групи та сторінки: World Council for Gifted and Talented Children (www.facebook.com/wcgtc/?ref=br_rs), The Gifted - Adults and kids with ADHD (www.facebook.com/groups/646802448791740/), Gifted Adults (www.facebook.com/groups/662823753852078/?ref=ts&fref=ts), The Astonishing School of Gifted Nerds (www.facebook.com/groups-/Booty.Planet/?ref=br_rs), Community Gifting - Orléans, on Canada (www.facebook.com/groups--/CommunityGiftingOrleans/?ref=br_rs), Talented (vk.com/vktalented), Talented people of Kazan (vk.com/talentedpeopleofkazan), Talented Prince/Princess (www.facebook.com/groups/874364282617815/?ref=br_rs), Talented Artists of Bangladesh (www.facebook.com/groups/tabadmin/?ref=br_rs),

Talented and Treasured Teachers (www.facebook.com/groups-1491668394466699/?ref=br_rs) та інші.

У соціальній мережі «ВКонтакте» можна відвідати групи: Обдаровані (vk.com/obdarovani13), Мерія «Шкільного Містечка», «Обдарованість» (vk.com/school_campus), Обдаровані діти України (vk.com/festivalkonkurs215), Скаути Вознесенська ЗОШ-I «Обдарованість» (vk.com/club84391884), Обдаровані і талановиті (vk.com/club7350683), «Обдаровані діти – майбутнє України» (vk.com/club32473186), Всеукраїнський фестиваль «Обдаровані діти України» (vk.com/event112927566) та інші.

Проаналізовані нами групи та сторінки у електронних соціальних мережах містять фото та відео звіти робіт обдарованих учнів та педагогів, персональні сторінки для ознайомлення, можливість коментування та обговорення, контактні дані організації, школи, фонду, можливість відвідування різних позашкільних заходів, клубів, центрів тощо.

Британські освітяни з метою виховання естетичної культури обдарованих учнів використовують такі методи, як рольова гра, презентації, драматизація, портфоліо, дослідницькі методи, метод проектів, метод стимуляції до творчої діяльності, інтерактивні методи тощо, зазначено у посібнику [12, с.214].

Для нашого дослідження близькою є позиція визначена у роботі [5], де зазначено, що за допомогою соціальних сервісів можливо значно ефективніше реалізовувати себе соціально, працювати колективно або індивідуально кожен у своєму темпі. Наприклад, інтерактивна он-лайн дошка (стіна) є цікавим інструментом для навчання, завдяки якому можливе поєднання тексту, зображення, відео, аудіо тощо. А створену дошку можна розмістити в соціальних мережах (Facebook, Google+, Twitter), зберегти у вигляді електронного документа у форматах PDF, CSV, Exel, отримати RSS-фід або відправити на електронну пошту, вставити у власну сторінку чи блог за допомогою html-коду, а також використовувати мобільну версію з QR кодом [5].

Автори публікації вважають, що можливості використання електронних соціальних мереж у навчально-виховному процесі та позашкільній діяльності є різноманітними. Узагальнені пропозиції та конкретні рекомендації щодо напрямів використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими учнями наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Напрями використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими учнями

№ п/п	Напрямок роботи	Зміст роботи	Сервіси електронних соціальних мереж та мережні засоби
1	Розвиток здібностей	<ul style="list-style-type: none"> - Залучення до організації та участі в конкурсах, вікторинах, виставах, брей-рингах, виставках, презентаціях тощо через групи в електронних соціальних мережах. - Створення та програвання в різноманітні інтелектуальні ігри: кросворди, ребуси, пазли тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> - Сторінки та групи в електронних соціальних мережах (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+ тощо); - Сайти конкурсів, вікторин, виставок тощо; - Сервіси для створення дидактичних ігор: http://rebus1.com/ua http://learningapps.org http://puzzlecup.com/crossword-ru http://www.jigsawplanet.com http://www.proprofs.com/games/create-game тощо.
2	Формування технологічних умінь та інформаційно-комунікаційної компетентності	<ul style="list-style-type: none"> - Виконання творчих завдань, створення відеороликів, різноманітних презентацій на відповідну тематику. - Ведення та створення груп та сторінок в електронних соціальних мережах, ведення блогів. - Комунікація в електронних соціальних мережах (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+ тощо), в Skype тощо. - Створення онлайн дошок та їх наповнення. - Розміщення онлайн дошок в електронних 	<ul style="list-style-type: none"> - Сервіси для створення різних типів презентацій: https://prezi.com, http://www.powtoon.com http://www.co/en http://www.videoscribe.co https://goanimate.com; - Програми для запису відео: SplitCam, UVScreenCamera, Clip2Net, CamStudio тощо; - Розміщення відео, фото, музики, документів та презентацій в електронних соціальних мережах (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+ тощо); - Сервіси для створення онлайн дошок: Glogster (http://edu.glogster.com), Dabbleboard(http://dabbleboard.com), WikiWall (http://wikiwall.ru), Twiddla

		соціальних мережах (Facebook, Twitter, Google+ та ін.); - Користування мобільними додатками.	(http://www.twiddla.com), Scribblar (http://www.scribblar.com), Padlet (http://ru.padlet.com) та інші; - Сервіс Play Market.
3	Сприяння адаптації та соціалізації	- Залучення до організації та участі в конкурсах, вікторинах, виставах, виставках, брей-рингах через групи в електронних соціальних мережах (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+ тощо). - Участь у голосуванні та опитуванні через групи та сторінки в електронних соціальних мережах.	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+ тощо); - Використання опцій в електронних соціальних мережах «Лайки», «Переслати друзям», «Поділитись новиною»; - Використання опцій в електронних соціальних мережах «Опитування».
4	Формування адекватної самооцінки	- Оцінювання робіт інших учнів, коментування та обговорення.	- Використання опцій в електронних соціальних мережах «Лайки», «Переслати друзям», «Поділитись новиною», «Коментар».
5	Стимулювання соціальної активності учнів	- Створення окремих груп та сторінок в електронних соціальних мережах та їх наповнення; - Ведення блогів.	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+, Блоггер тощо).
6	Надання психолого-педагогічної допомоги	- Проведення консультацій, тренінгів. - Спілкування через приватні повідомлення, спільні бесіди.	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+, Блоггер тощо); - Мінігрупи для бесід в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, Вконтакті, Твіттер, Блоггер тощо).
7	Стимулювання процесів саморозвитку та самоосвіти	- Участь в спільних проектах, виконання індивідуальних завдань.	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+, Блоггер тощо); - Сайти, в тому числі міжнародні; - Електронні бібліотеки.
8	Залучення батьків та близького оточення до виховної діяльності	- Оголошення про шкільні заходи, батьківські збори, обговорення, опитування батьків, консультації для батьків.	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, Вконтакті, Однокласники, Twitter, Google+, Блоггер тощо); - Використання опцій в електронних соціальних мережах «Обговорення», «Коментар», «Поділитись» тощо.

У науковій літературі [14, с.68-69] зазначено, що психолого-педагогічна підтримка обдарованих в освітньому середовищі має бути системною та потребує постійного моніторингу психолого-педагогічного та соціального статусу дитини і динаміки її розвитку на основі комплексної програми, що передбачає психодіагностичний, психокорекційний, профілактичний та консультативний напрямки роботи з метою створення сприятливих умов для повноцінної реалізації здібностей кожної дитини, збереження індивідуальності та психічного здоров'я учнів.

І все ж таки треба наголосити, що проблема безпеки дітей в Інтернет-мережі залишається важливою та актуальною. Науковці та розробники програмного забезпечення рекомендують батькам не забороняти спілкуватися дітям в онлайн-режимі, а навпаки – допомогти розібратися в особливостях електронних соціальних мереж. Наприклад, спільно створити особисту сторінку та наголосити на конфіденційності, обмежити доступ до фото та повідомлень тощо. Необхідно пояснити дітям правила онлайн-поведінки, адже дії в мережі реальні і можуть мати відповідні наслідки [17]. Тому, важливо задіяти батьків та близьке оточення учнів до виховного та навчального процесу, для створення комунікативно-розвивального web-орієнтованого середовища. Також, педагоги можуть запрошувати батьків на заходи, ділитись з ними новинами та звітом, обговорювати проблеми тощо.

Висновки. Отже, з проведеного дослідження робимо висновок про те, що нинішньому суспільству потрібні творчі, неординарні особистості, які пропонують креативні ідеї, організують інших та є лідерами, які захоплюють своїм запалом. У науковій літературі таких людей називають обдарованими, а їх задатки варто розвивати ще з дитинства. Важливим є цілеспрямована організація освітнього середовища для активної взаємодії й співпраці обдарованої дитини із соціумом, зокрема, залучення до системи соціальних відносин можливо забезпечити завдяки застосуванню електронних

соціальних мереж та інших мережних засобів з метою розвитку соціально-комунікативної компетентності та формування адаптаційних навичок обдарованих учнів. Особливо ефективною для розвитку здібностей обдарованих дітей є позашкільна та позакласна діяльність.

В результаті аналізу наукової літератури та власного досвіду роботи визначено напрями використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими учнями та наведено рекомендації для педагогічних працівників щодо їх застосування для: 1) розвитку здібностей; 2) формування технологічних умінь та інформаційно-комунікаційної компетентності; 3) сприяння адаптації та соціалізації; 4) формування адекватної самооцінки; 5) стимулювання соціальної активності учнів; 6) надання психолого-педагогічної допомоги; 7) стимулювання процесів саморозвитку та самоосвіти; 8) залучення батьків та близького оточення до виховної діяльності.

Подальші наукові розвідки вважаємо за доцільне здійснити у таких напрямках визначення ролі електронних соціальних мереж у соціалізації обдарованої особистості та застосуванні мережних технологій відкритих систем для підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Використані літературні джерела:

1. Антонова О.Є. Теоретичні та методичні засади навчання педагогічно обдарованих студентів. Монографія / О.Є. Антонова – Житомир. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 472 с.
2. Ващенко Л.С. Методичні засади організації біологічних олімпіад учнів 8-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. к. пед. н.: 13.00.02 / Л.С. Ващенко – К., 2003. – 175 с.
3. Ветров О.Д. Сучасні методи і форми роботи з обдарованими дітьми / Ветров О.Д. // Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя: Психолого-педагогічні науки. – 2012. – №3. – С. 73-75.

4. Жуковський С.С. Концептуальні положення педагогічних умов підготовки обдарованих школярів до олімпіади з інформатики / С.С. Жуковський // Проблеми педагогічної освіти – Ялта, 2010. – Вип.26, ч.2. – С. 198-205.

5. Зубахіна Є. М. Застосування соціального сервісу Padlet у навчально-виховному процесі [Електронний ресурс] / Є. М. Зубахіна – Режим доступу: http://informatika.udpu.org.ua/?Page_id=1175. – доступ 10.05.2016.

6. Концепція Державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006-2010 рр. розпорядженням КМ України від 12 квітня 2006 р. – № 202-р [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>. – доступ 11.06.2016.

7. Лодзінська Е. Особливості роботи вчителя з математично обдарованими учнями 4-8 класів (на матеріалі польської школи): автореф. дис. к. пед. н.:13.00.02 / Ельжбета Лодзінська – К., 2001. – 19 с.

8. Моляко В.А. Психология детской одаренности / В.А Моляко, Е.И. Кульчицкая, Н.И. Литвинова. – К.: Общество «Знание» Украины, 1995. – 82 с.

9. Наказ МОНмолодьспорту України № 1099 від 22.09.2011 «Про затвердження Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1318-11>. – доступ 10.05.2016.

10. Олексюк Н.В. Використання електронних соціальних мереж у соціально-педагогічній роботі зі школярами [Електронний ресурс] / Н.В. Олексюк, Л.В. Лебеденко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015. – №4 (48). – Режим доступу до журналу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1273/946#.VgkJWsvtmko>.

11. Олексюк Н.В. Використання соціальних мереж у роботі вчителів [Електронний ресурс] / Олексюк Н.В. / Звітна наукова конференція ІТЗН НАПН України: матеріали наук. конф. – Київ: ІТЗН НАПН України, 2015. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua>. – доступ 30.06.2016.

12. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості : [монографія] / Р.О. Семенова, О.Л. Музика, Д.К. Корольов та ін.; [за ред. Р.О. Семенової]. – К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 228 с.

13. Програма роботи з обдарованою молоддю на 2001-2005 роки», затверджена Указом Президента України від 8 лютого 2001 року №78/2001 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=78%2F2001>. – Заголовок з екрану.

14. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі: методичний посібник / О.Л. Музика, Д.К. Корольов, Р.О. Семенова та ін.; за ред. О.Л. Музики. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 146 с.

15. Яцишин А.В. Використання електронних соціальних мереж для роботи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами / А.В. Яцишин, В.В. Коваленко // Освіта та виховання обдарованої особистості. – 2015. – № 8 (39). – С. 32–38.

16. Яцишин А.В. Використання електронних соціальних мереж для розвитку інформаційної культури дітей та молоді з функціональними обмеженнями / А.В. Яцишин, Ю.Г. Носенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2015. – №12 (43). – С. 31-38.

17. Яцишин А.В. Застосування віртуальних соціальних мереж для потреб загальної середньої освіти / А.В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті. – 2014. – №19. – С. 119-126.

